

С Т А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Иван Цветанов Иванов
доцент по гражданско и семейно право (05.05.08)

член на научно жури, определено със Заповед № 1367 от 02.05.2025 г. на
Заместник - ректора по НИД на УНСС, за публична защита на
дисертационния труд на Албена Петрова Добрева на тема „Авторскоправна
закрила на базите данни”

за присъждане на образователната и научна степен „доктор по право”
в професионално направление 3.6. Право (Право на интелектуална
собственост)

УВАЖАЕМИ Г-Н ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

Със Заповед № 1367 от 02.05.2025 г. на Заместник – ректора по НИД на УНСС съм определен за вътрешен член на научното жури за публична защита на дисертационния труд на г-жа Албена Петрова Добрева – докторант в редовна форма на обучение в катедра „Частноправни науки” в Юридическия факултет на УНСС по научна специалност „Право на интелектуална собственост”, професионално направление 3.6 Право, на тема „Авторскоправна закрила на базите данни”. С решение по т. 4 от дневния ред на първото заседание на научното жури съм определен за член на журито, който да изготви и представи становище по дисертационния труд.

I. Обща оценка на докторанта и на представения дисертационен труд

Г-жа Албена Петрова Добрева е зачислена със Заповед № 1177/21.04.2021 г. на Ректора на УНСС за докторант в редовна форма на обучение в професионално направление 3.6. Право, научна специалност „Право на интелектуална собственост”, в катедра „Частноправни науки” в Юридическия факултет на УНСС. По време на обучението си в докторската програма Албена Добрева е положила с отлични и много добри резултати предвидените в индивидуалния ѝ учебен план изпити и е атестирана с положителна атестация. Тя има пет реализирани публикации, свързани с темата на дисертационния ѝ труд, които несъмнено демонстрират устойчивост в научноизследователските интереси на докторанта към актуалната и дисертационна тема за авторскоправната закрила на базите данни.

Г-жа Албена Добрева е отчислена с право на защита и на 01.04.2025 г. е преминала успешно през вътрешна защита в първичното звено.

Дисертационният труд е подготвен под научното ръководство на проф. д.ю.н. Живко Драганов. Той е в обем 246 стандартни страници и съдържа: заглавна страница; съдържание; увод; изложение, което е систематизирано в три глави, а те от своя страна съдържат римски и арабски цифри; заключение, което съдържа обобщение на постигнатите от изследването резултати; библиография; справка за публикациите по темата на дисертационния труд и декларация за оригиналност. Направени са общо 883 бележки под линия. Впечатляващата библиографската справка на труда включва използвани заглавия научна и научно-приложна литература на български, руски, английски, френски, немски и нидерландски езици. Авторефератът е в обем 56 стандартни страници и отразява основните научни и научно-приложни приноси. Всичко това демонстрира изпълнението на изискванията на чл. 27 ППЗРАСРБ.

II. Изпълнение на минималните национални изисквания за придобиване на ОНС „доктор”

От представените за участие в конкурса документи е видно, че докторант Албена Добрева е изпълнила минималните национални изисквания по чл. 26 ЗРАСРБ за придобиване на образователната и научна степен „доктор”, като е събрала 100 точки при минимално изискуеми се 80.

Съобразно чл. 10, ал. 2 вр. чл. 4, ал. 11 ЗРАСРБ удостоверявам, че към момента на оценяването за съответствие с минималните национални изисквания по чл. 26 ЗРАСРБ и на оценяването на дисертационния труд не съм установил и не съм получил писмен сигнал за плагиатство или недостоверност на представените научни данни.

III. Оценка на научните и научно-приложни резултати и приноси на представения дисертационен труд

Значимостта на представения за защита дисертационен труд се определя от два основни фактора. На първо място това е все по-голямото практическо измерение на събирането, обработването, систематизацията и използването на големи масиви от данни и информация, което от своя страна обуславя тяхната добавена стойност, но същевременно неминуемо поставя и редица въпроси, свързани с различни аспекти на необходимостта тези данни да получават адекватна правна закрила. В същото това време не следва да се пренебрегва и обстоятелството, че по отношение на базите данни следва да се извършват задълбочени проучвания, доколкото те представляват специфичен обект на правно регулиране поради родеенето и приемствеността им със сборните произведения, на които правото също е призвано да предоставя специфична закрила. Погледнато от този ъгъл, до настоящия момент на мен не ми е известно авторскоправната закрила на базите данни да е била предмет на цялостно самостоятелно монографично изследване. Именно трудът на г-жа Албена Добрева представлява първото такова изследване в българската цивилистична доктрина, което е несъмнен принос за нейното обогатяване и развитие поради своята актуалност и научна новост.

На второ място значимостта на дисертационния труд се проявява в добре обоснованите предложения за усъвършенстване на относимото действащо законодателство в случаите, когато това е необходимо според автора на труда, както и във формулирането на адекватни изводи в резултат на анализа на относимата съдебна практика, които от своя страна представляват подходящи инструменти за правоприлагане и разрешаването на правни спорове в изследваната материя.

Общата оценка на дисертационния труд недвусмислено показва, че докторант Албена Добрева познава не само достиженията на авторското право, свързани със закрилата на базите данни, но тя има особено задълбочени познания и в областта на информационното право и в правото на информационните и комуникационни технологии, които несъмнено допринасят за изясняване и на техническите специфики и класификации на тези масиви от данни. Не следва да се пренебрегват и убедителните познания на г-жа Добрева в областта на управлението на данни, както и в областта на правна закрила на данните в Европейския съюз и в някои отделни европейски държави, които и позволяват да изнесе анализите си на едно ново, наднационално ниво. От прочита на дисертационния труд става пределно ясно, че докторант Албена Добрева познава добре изразените в правната доктрина становища по отделни дискуссионни въпроси, свързани с изследването, и не се въздържа от изразяването на лично мнение по повечето от тях. Като положителен резултат в тази насока трябва да се посочи и доброто познаване и боравене с относимата към изследваната проблематика практика на Съда на ЕС.

Без претенции за изчерпателност, основните научни и научно-приложни резултати и приноси от дисертационния труд могат да бъдат обобщени по следния начин:

1. Разгръщането на техническите специфики на базите данни и на системите за управление на бази данни;
2. Предложените дефиниция и класификации на базите данни;
3. Неизбежния акцент върху историческите корени на закрилата на базите данни, проявила се за пръв път на ниво съдебна практика;
4. Подробният до изчерпателност анализ на Директива 96/9/ЕО на Европейския Парламент и Съвета от 11 март 1996 година за правна закрила на базите данни, установяваща два режима на правна закрила на базите данни;
5. Коректното и систематично изследване на авторскоправната закрила на базите данни съгласно Директива 96/9/ЕО, както и според българското авторско право, при посочване и на относимата съдебна практика на Съда на ЕС, като тук прави впечатление изследването на **всички** постановени до настоящия момент съдебни решения.
6. Изясняването в трета глава на всички общи и специфични признаци на особеното *sui generis* право, предназначено за закрила на базите данни.

По мое убеждение тези резултати и приноси доказват не само наличието на задълбочени теоретични познания на докторанта, но и нейните правна култура и способности за самостоятелни научни изследвания. Всичко това показва, че са изпълнени изискванията на чл. 6, ал. 3 ЗРАСРБ.

IV. Критични бележки и препоръки

Наред с изложеното, към докторанта може да се направи и една критична бележка по същество, а именно че в структурно отношение би било далеч по-ефективно и по-полезно анализът и позоваването на относимата съдебна практика да се извършва при изследване на съответното явление, а не практиката да се анализира и обобщава отделено от него.

V. Заключение

В заключение изразявам положителната си оценка, че представения за защита пред научно жури дисертационен труд на тема „Авторскоправна закрила на базите данни” отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и на Правилника за организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научна степен и за заемане на академични длъжности в УНСС за получаване на образователната и научна степен „доктор”, поради което предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Албена Петрова Добрева образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 3.6. Право, научна специалност „Право на интелектуална собственост”.

Дата: 28 май 2025 г.

Член на журито: (п)

доц. д-р Иван Цветанов Иванов

OPINION

by Assoc. Prof. Dr. Ivan Tsvetanov Ivanov
Associate Professor of Civil and Family Law (05.05.08) in the Department of "Private Law
Studies" of the Faculty of Law of the UNSS
Member of the Scientific Jury for the Public Defense of the Dissertation Work of

ALBENA PETROVA DOBREVA

on the topic "Copyright Protection of Databases"
for awarding the educational and scientific degree "Doctor" in the scientific specialty
"Intellectual Property Law"

RESPECTED MR. CHAIRPERSON, RESPECTED MEMBERS OF THE SCIENTIFIC JURY,

By Order No. 1367 of 02.05.2025 of the Deputy Rector for NID of the UNWE, I have been appointed as an internal member of the scientific jury for the public defense of the dissertation work of Ms. Albena Petrova Dobрева - a full-time doctoral student in the Department of Private Law at the Faculty of Law of the UNWE in the scientific specialty "Intellectual Property Law", professional direction 3.6 Law, on the topic "Copyright Protection of Databases". By decision under item 4 of the agenda of the first meeting of the scientific jury, I have been appointed as a member of the jury to prepare and present an opinion on the dissertation work.

I. Information about the PhD Candidate

Ms. Albena Petrova Dobрева was enrolled by Order No. 1177/21.04.2021 of the Rector of the UNWE as a doctoral student in full-time education in the professional field 3.6. Law, scientific specialty "Intellectual Property Law", in the Department of "Private Law" at the Faculty of Law of the UNWE. During her studies in the doctoral program, Albena Dobрева passed the exams provided for in her individual curriculum with excellent and very good results and was certified with a positive certification. She has five published publications related to the topic of her dissertation work, which undoubtedly demonstrate the sustainability of the doctoral student's research interests in the current and dissertable topic of copyright protection of databases.

Ms. Albena Dobрева was enrolled with the right to defense and on 01.04.2025 has successfully passed internal protection in the primary unit.

The dissertation was prepared under the scientific supervision of Prof. Dr. Zhivko Draganov. It is 246 standard pages long and contains: title page; table of contents; introduction; presentation, which is systematized into three chapters, which in turn contain Roman and Arabic numerals; conclusion, which contains a summary of the results achieved by the study; bibliography; reference to publications on the topic of the dissertation and a declaration of originality. A total of 883 footnotes were made. The impressive bibliographic reference of the work includes used titles of scientific and applied scientific literature in Bulgarian, Russian, English, French, German and Dutch languages. The Dissertation abstract is 56 standard pages long and reflects the main scientific and applied scientific contributions. All this demonstrates the fulfillment of the requirements of Art. 27 of the PPZRASRB.

II. Fulfilling the minimum national requirements for the acquisition of an educational and scientific degree "Doctor"

It is clear from the documents presented for participation in the competition that PhD in Albena has fulfilled the minimum national requirements under Art. 2b ZRASRB for the acquisition of the educational and scientific degree "Doctor", with collected 100 credits with a minimum required 80.

In accordance with Art. 10, para. 2, Art. 4, para. 11 ZRASRB I certify that at the time of the evaluation for compliance with the minimum national requirements under Art. 2b ZRASRB and the evaluation of the dissertation work I have not established and have not received a written signal of plagiarism or untruthfulness of the scientific data presented.

III. Evaluation of the scientific and applied scientific results and contributions of the presented dissertation

The significance of the dissertation presented for defense is determined by two main factors. First of all, this is the ever-increasing practical dimension of the collection, processing, systematization and use of large amounts of data and information, which in turn determines their added value, but at the same time inevitably raises a number of questions related to various aspects of the need for these data to receive adequate legal protection. At the same time, the fact that in-depth studies should be carried out with regard to databases should not be ignored, insofar as they represent a specific object of legal regulation due to their kinship and continuity with collected works, to which the law is also called upon to provide specific protection, should not be ignored. Viewed from this angle, to date, I am not aware of any complete independent monographic study of the copyright protection of databases. It is the work of Ms. Albena Dobрева that represents the first such study in the Bulgarian civil law doctrine, which is an undoubted contribution to its enrichment and development due to its relevance and scientific novelty.

Secondly, the significance of the dissertation work is manifested in the well-founded proposals for improving the relevant current legislation in cases where this is necessary according to the author of the work, as well as in the formulation of adequate conclusions as a result of the analysis of the relevant case law, which in turn represent appropriate tools for law enforcement and the resolution of legal disputes in the researched matter.

The overall assessment of the dissertation work clearly shows that doctoral student Albena Dobрева knows not only the achievements of copyright related to the protection of databases, but she also has particularly in-depth knowledge in the field of information law and the law of information and communication technologies, which undoubtedly contribute to clarifying the technical specifics and classifications of these data sets. Ms. Dobрева's convincing knowledge in the field of data management, as well as in the field of legal protection of data in the European Union and in some individual European countries, which allow her to present her analyses at a new, supranational level, should not be overlooked. From reading the dissertation work, it becomes abundantly clear that doctoral student Albena Dobрева knows well the opinions expressed in the legal doctrine on individual discussion issues related to the study, and does not refrain from expressing her personal opinion on most of them. A positive result in this regard should be the good knowledge and handling of the case law of the Court of Justice of the EU relevant to the researched issue.

Without claiming to be exhaustive, the main scientific and applied scientific results and contributions of the dissertation can be summarized as follows:

1. The development of the technical specifics of databases and database management systems;
2. The proposed definition and classifications of databases;
3. The inevitable emphasis on the historical roots of database protection, which first appeared at the level of case law;
4. The detailed and exhaustive analysis of Directive 96/9/EC of the European Parliament and of the Council of 11 March 1996 on the legal protection of databases, establishing two regimes of legal protection of databases;
5. The correct and systematic study of the copyright protection of databases according to Directive 96/9/EC, as well as according to Bulgarian copyright law, with reference to the relevant case law of the Court of Justice of the EU, and here the study of all court decisions issued to date is impressive.
6. The clarification in the third chapter of all general and specific features of the special sui generis right intended for the protection of databases.

In my opinion, these results and contributions prove not only the presence of in-depth theoretical knowledge of the doctoral student, but also her legal culture and abilities for independent scientific research. All this shows that the requirements of Art. 6, para. 3 of the Law on the Legal Profession of the Republic of Bulgaria have been met.

IV. Critical notes and recommendations

Along with the above, one critical note on the merits can be made to the doctoral student, namely that in structural terms it would be far more effective and useful to analyze and refer to the relevant case law when studying the relevant phenomenon, rather than to analyze and summarize the practice separately from it.

V. Conclusion

In conclusion, I express my positive assessment that the dissertation work on the topic "Copyright Protection of Databases" submitted for defense before the scientific jury meets the requirements of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for the Implementation of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for the Organization and Conduct of Competitions for the Acquisition of a Scientific Degree and for the Occupancy of Academic Positions at the University of National and World Economy for the Award of the Educational and Scientific Degree "Doctor", therefore I propose to the esteemed scientific jury to award Albena Petrova Dobрева the educational and scientific degree "Doctor" in professional field 3.6. Law, scientific specialty "Intellectual Property Law".

Date: May 28, 2025

**Jury Member: (p)
Assoc. Prof. Dr. Ivan Tsvetanov Ivanov**